

Síťování služeb pro děti a jejich rodiny v Královéhradeckém kraji (Posilování rodičovských kompetencí)

Krajská síťářka: *Mgr. Lucie Smutková, Ph.D.*

zpracováno k: *01/2019*

Klíčová aktivita 1 – Podpora a rozvoj služeb v oblasti SPOD

Podaktivita 1.1: Podpora síťování služeb na lokální úrovni

Projekt Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Obsah

Úvodní slovo	2
O projektu <i>Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí</i>	3
Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory	5
Spolupráce v rámci krajské sítě na podporu dětí a rodin	7
Síťování v Královéhradeckém kraji	8
Shrnutí ze síťování	14
Doporučení pro rozvoj sítě v Královéhradeckém kraji	21
Závěrem	23
Použité zdroje	24
Potřebujete více informací?	26

„... pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než pokud je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby – koordinátora.“

Úvodní slovo

Vážené kolegyně a kolegové,

tento dokument je součástí projektu Ministerstva práce a sociálních věcí „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí“¹, aktivity Podpora a rozvoj služeb v SPOD a navazuje na analýzy místních sítí služeb a návrhy jejich optimální podoby, které byly zpracovány na území do projektu zapojených obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP).

Proč je důležité síťovat

*Síťování služeb vnímáme jako **nástroj zvýšení efektivity cílené práce s klientem – dítětem a jeho rodinou**. Vychází z předpokladu, že pokud na sebe jednotlivé služby navazují a jsou vzájemně koordinovány, je možné potřeby dítěte a rodiny naplnit lépe, než když je spolupráce omezena rezortním dělením kompetencí, zejména pokud jde o metodické řízení, financování a zacílení služeb. Propojování služeb se zároveň neobejde bez osoby koordinátora (v tomto projektu se jednalo o **lokální a krajské síťáčky a síťáře**).*

Síťování služeb je dynamický a nikdy nekončící proces směřující k naplnění potřeb dětí a rodin žijících v dané lokalitě. Aby bylo síťování co nejúčelnější a šité na míru lokalitě, je třeba nejprve zmapovat stávající síť – tedy místní aktéry a jejich potřeby směrem k fungování sítě a to, jakým způsobem spolupracují. Proto lokální síťáčky a síťáři (na úrovni ORP) a krajské síťáři (na úrovni krajů) důkladně mapovali terén a na základě zjištění pracovali společně s aktéry na tématech, která se ukázala jako významná pro rozvoj sítě, místní spolupráce apod.

Návrhová část dokumentu obsahuje shrnutí výstupů síťování na území ORP zapojených do projektu a zejména pak souhrn doporučení pro posílení a další rozvoj krajské sítě služeb pro děti a rodiny.

*Je zřejmé, že v každé lokalitě je síť služeb jiná, a to vzhledem k odlišným potřebám dětí a rodin, a je ovlivněna vnějšími podmínkami v lokalitě (např. personální a finanční kapacity aktérů). Všechny sítě služeb by však měly naplňovat principy transformace a **odrážet v první řadě potřeby dětí a rodin**.*

Bez vás by to nešlo

*To vše by se neobešlo bez samotného **procesu síťování**, tedy propojování místních aktérů sítě napříč rezorty, které vnímáme jako alfu a omegu spolupráce. Děkujeme proto všem místním aktérům sítě služeb za ochotu k setkávání se, zájem o spolupráci, podněty a společnou činnost na lepším fungování sítě podpory pro děti a jejich rodiny.*

*Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová a realizační tým aktivity síťování
oddělení transformace služeb pro rodiny a děti
Ministerstvo práce a sociálních věcí*

¹ Číslo projektu CZ.3.2.63/0.0./0.0/15_017/0001687.

O projektu *Systemový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí*

Termín realizace: 1. 1. 2016 až 30. 6. 2019, ve **12** zapojených krajích.

Projekt se zaměřuje na posílení mezirezortní a multidisciplinární **spolupráce v oblasti péče o ohrožené děti a jejich rodiny**. Cíli projektu jsou podpora orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD) a dalších klíčových aktérů v oblasti síťování služeb pro ohrožené děti a rodiny; vytváření, podpora a rozvoj sítí služeb na lokální, krajské a celostátní úrovni; podpora nástrojů vedoucích k nastavení, zjišťování a rozvoji kvality systému sociálně-právní ochrany, nastavení modulů celoživotního vzdělávání pracovníků OSPOD a podpora a rozvoj náhradní rodinné péče (dále jen NRP). **A proč?** Aby se nadále snižoval počet dětí, které musejí svoji rodinu opustit, a aby pro děti, jež se dostávají do systému náhradní rodinné péče, byla zajištěna co nejkvalitnější individuální péče. Více najdete na <http://www.pravonadetstvi.cz>.

Podpora síťování služeb na lokální a krajské úrovni

Síťování služeb pro děti a rodiny je nejrozsáhlejší aktivitou projektu, je realizováno v 11 krajích a celkem ve 124 obcích s rozšířenou působností.

Východiska síťování

Síťování představuje „**návrat k rodině a dítěti**“, snahu podpořit vybudování pevné podpůrné sítě v bezprostřední blízkosti rodin, a to s maximálním využitím všech dostupných zdrojů. Síťování je proto spíše prací s lidmi než „vědeckým přístupem“ a dosavadní výsledky ukazují, že právě osobní kontakt síťáře s aktéry tvoří základ úspěšného rozvoje sítě podpory. Na druhou stranu síťář je kromě samotného propojování lidí také nositelem důležitých principů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny, přispívá k jejich lepšímu porozumění a zvnitřnění na úrovni lokality, a tím i k žádoucímu směřování práce s rodinami a dětmi. Síťování služeb je ze své podstaty transformací služeb na místní úrovni.

Vymezení služeb pro děti a rodiny

Z hlediska tohoto projektu jsou služby pro děti a rodiny nahlíženy optikou potřebnosti – jedná se o všechny děti a rodiny, které potřebují nějakou formu podpory, ať už v rovině prevence (mohou být ohrožené) nebo v rovině intervence (již jsou ohroženy). Nejedná se tedy o služby rodinné politiky, zároveň ale ani o striktní vymezení dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen SPOD). Služby jsou zároveň vnímány zásadně nadrezortně, bez ohledu na právní formu či míru formálního ukotvení. Vymezením služeb jde především o zmapování všech dostupných zdrojů podpory na místní úrovni.

Cíle síťování služeb pro děti a rodiny

Zmapování aktérů v lokalitě: v maximálním možném rozsahu jsou zmapováni aktéři v lokalitě a jejich potřeby směrem k fungování sítě ve prospěch dětí a rodin, samotný výčet může být vůbec prvním popisem služeb pro děti a rodiny z nadrezortního hlediska a přispívá ke zvědomění rolí jednotlivých aktérů.

Zvědomění rolí jednotlivých aktérů: každý z aktérů si uvědomuje svou (i dílčí) roli v síti služeb pro děti a rodiny, tj. zná své kompetence a úkoly dané jednak zákony, jednak specifickými podmínkami v lokalitě, ale uvědomuje si také význam spolupráce s dalšími aktéry. Aktéři tak přesně znají svou vlastní roli a zároveň rozumí rolím ostatních aktérů.

Propojení aktérů v lokalitě: aktéři spolu komunikují ve smyslu případové práce, tj. ve smyslu potřeb dětí a rodin, s ohledem na zákonnou mlčenlivost a s ohledem na integritu dětí a rodin, s důrazem na působení v rovině prevence.

Implementace základních principů transformace do síťování, a tedy i činnosti jednotlivých aktérů: síťování lze vnímat jako aktivizaci terénu, která by se měla odvíjet od **základních principů transformace:**

- participace dítěte, respekt k dítěti
- potřeba vývoje, otevřené budoucnosti, perspektivy
- zdravé prostředí
- jistota, stabilita, bezpečí
- zapojení celé rodiny.

Co je síť služeb pro děti a jejich rodiny?

Síť služeb pro děti a jejich rodiny (dále jen síť) je soubor institucí, organizací a dalších subjektů, které na určitém geograficky vymezeném území (obec, město, obec s rozšířenou působností – dále jen ORP, region, kraj) svou činností ovlivňují situaci ohrožených dětí a rodin, ať už formálně na základě pravomoci vyplývající z legislativy, nebo neformálně, svým společenským posláním. **Základním principem fungování sítě je partnerství, mezioborová spolupráce a případné překonávání bariér, které spolupráci brání.**

Kdo jsou aktéři sítě?

Aktéři sítě jsou subjekty v síti se vzájemně provázanými vztahy, založenými na spolupráci a sdílené či dílčí odpovědnosti. Jde o instituce poskytující služby dětem a rodinám (registrované sociální služby i neregistrované návazné služby), orgány samosprávy (městské a obecní úřady, zejména agenda odboru sociálních věcí, konkrétně oddělení sociálně-právní ochrany dětí, dále sociální a terénní pracovníci), školy, poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra, střediska výchovné péče), lékaře, soudce, městskou policii, Policii České republiky a další.

Kdo je lokální a krajský síťář?

Síťář je nezávislý aktér sítě pomoci ohroženým dětem a jejich rodinám. Jeho cílem je udržitelně propojit aktéry sítě, aby navzájem znali své možnosti a potřeby a mohli efektivně spolupracovat při řešení situací ohrožených dětí a rodin. Ve svém konání vychází z principů deinstitucionalizace a ze zmapovaných potřeb aktérů a jejich klientů směrem k fungování sítě jako celku. Vytváří prostor pro jejich spolupráci napříč rezorty.

Potřeby dítěte (a jeho rodiny) a úrovně podpory

Níže uvedený popis odpovídá horizontální úrovni sítě služeb, tedy jednotlivým potřebám dětí, a vertikální úrovni sítě, tedy jednotlivým úrovním podpory dítěte (podrobně viz obrázek č. 1: Úrovně podpory dítěte a rodiny z hlediska jejich potřeb). Potřeby dětí byly odvozeny ze strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny dle zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD.

Potřeby dítěte

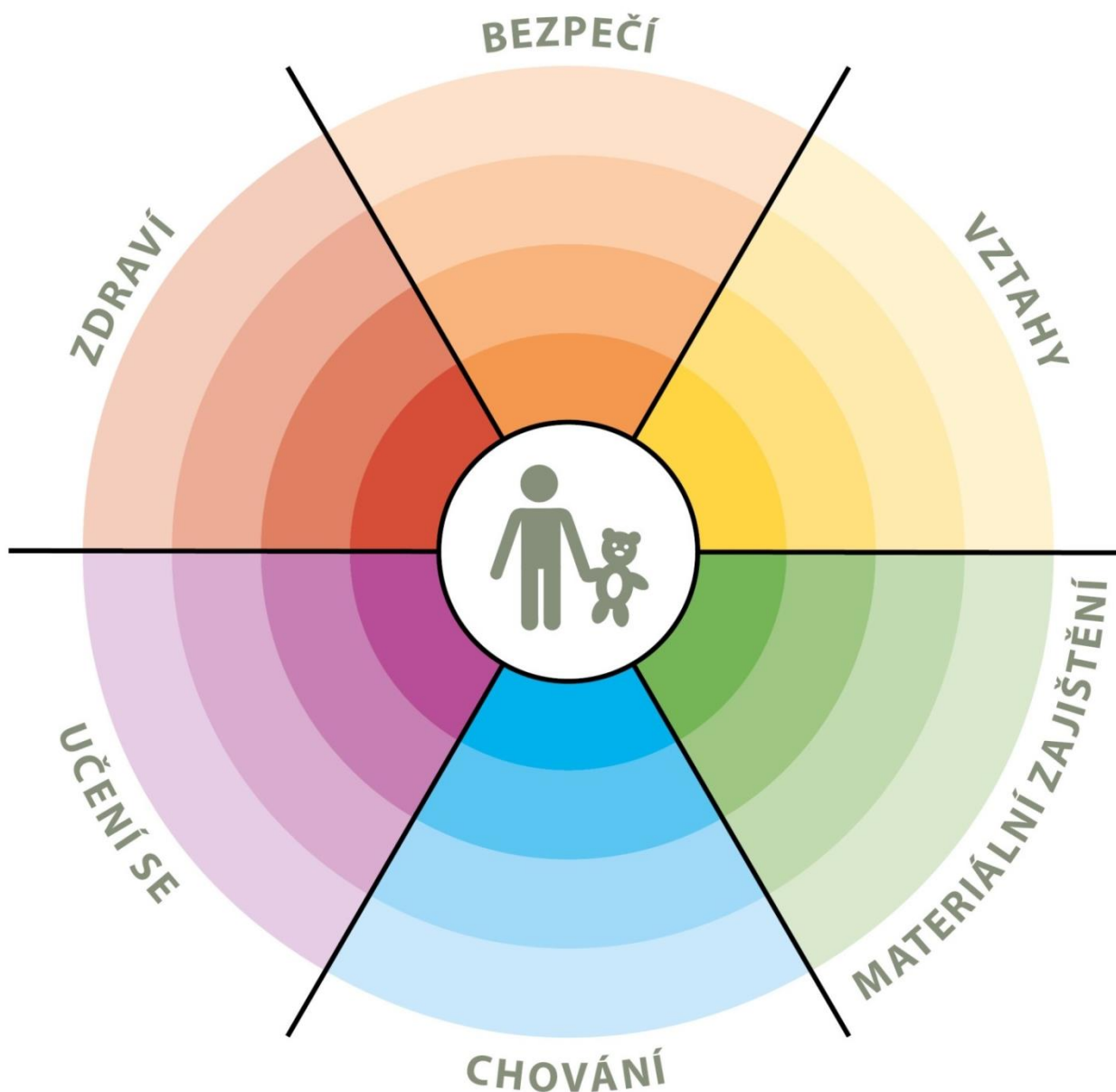
- **Vztahy:** potřeba rozumět vztahům k blízkým osobám, potřeba stabilních a bezpečných vazeb, vrstevnických vztahů, pozitivního vztahu k sobě samému apod.
- **Bezpečí:** potřeba bezpečného prostředí (prostředí rodiny i komunity), subjektivního pocitu bezpečí, životní stability, srozumitelnosti okolního světa, rozvoje kompetencí k rozpoznání nebezpečí apod.
- **Zdraví:** potřeba celkové duševní a tělesné pohody, dobrá péče o zdravotní stav dítěte, vztah k vlastnímu zdraví, podmínky pro zdravý vývoj apod.
- **Učení se:** potřeba poznávání okolního světa, porozumění událostem, nabývání zkušeností, motivace k učení a poznávání, rozvoj zvědavosti a sebepoznání apod.
- **Chování:** potřeba poznávat hranice, učit se normám, rozumět vlastnímu chování, mít respekt k ostatním apod.
- **Materiální zajištění:** potřeba zajištění základních životních potřeb tak, aby byl umožněn zdravý vývoj dítěte, přiměřená výživa, odpovídající vybavení včetně školních nebo zdravotních pomůcek apod.

Aktéři podpory dítěte a rodiny

- **Aktéři přímé podpory dítěte:** služby a další podpůrné aktivity směřující přímo k dítěti na bázi individuálního přístupu, zároveň jde o služby umožňující přímý přístup dítěte (dítě samo se může na poskytovatele služby obrátit), zaměření na dítě je odvozeno z Úmluvy o právech dítěte a zákona o SPOD, které připouštějí možnost ochrany dítěte v situacích, kdy dojde k narušení vztahu mezi dítětem a rodičem.
- **Aktéři přímé podpory rodiny:** služby a další podpůrné aktivity směřující k podpoře rodiny tak, aby byla schopna naplnit ochrannou a podpůrnou roli vůči dítěti, tedy služby posilující kompetence rodičů, podpora zahrnuje vždy zároveň dítě i rodiče.
- **Aktéři širší podpory:** jedná se o služby a další podpůrné aktivity, jejichž primárním účelem není poskytování specifické podpory rodinám a dětem, rodiny a děti spadají do cílové skupiny poskytovatelů těchto služeb, přitom je podstatné, zda si aktéři jsou své role vědomi a naplňují ji.
- **Podpora v rámci komunity:** komunita je pojímána jako významný zdroj podpory. Zdroje obce a lokality je důležité popsat a provázat s potřebami rodin a dětí, komunitní zdroje jsou považovány za rozsáhlý, ale doposud málo využitý potenciál podpory dětí a rodin.

Obrázek č. 1

ÚROVNĚ PODPORY DÍTĚTE A RODINY Z HLEDISKA JEJICH POTŘEB

Úrovně podpory:

- ■ ■ ■ ■ ■ aktéři přímé podpory dítěte
- ■ ■ ■ ■ ■ aktéři přímé podpory rodiny
- ■ ■ ■ ■ ■ aktéři širší podpory
- ■ ■ ■ ■ ■ podpora v rámci komunity

Spolupráce v rámci krajské sítě na podporu dětí a rodin

Z hlediska transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny je jedním ze dvou základních kroků sjednocení systému, tedy překonání rezortních bariér. Mimo snahy o provedení změn na vládní úrovni je paralelně možné uskutečnit řadu kroků na úrovni krajů a ORP (tj. přímo „v terénu“). Pole působnosti jednotlivých aktérů a možnosti jejich spolupráce jsou natolik široké, že i v rámci stávajících zákonných mantinelů lze nalézt dostatek prostoru pro vznik funkčních mezioborových týmů a platforem.

Na úrovni ORP nebo na jakékoliv lokální úrovni je možné role aktérů rozšiřovat v návaznosti na to, jaké jsou odborné kompetence pracovníků, jejich časové možnosti, zákonné pravomoci nebo role, která jim v dané lokalitě přísluší s hlediska návaznosti na aktivity dalších aktérů. Pro to, aby byla síť co nejvíce kompaktní, je nutné, aby byly potřeby dětí naplňovány v každý moment na každé její úrovni, tj. aby podpora poskytovaná dítěti byla provázaná. Je tedy žádoucí, aby aktéři sítě na místní úrovni své role rozšiřovali, případně alternovali. Tomu často brání nedostatečná znalost vlastních i cizích rolí a osvěta aktérů v tomto smyslu je mimo jiné obsahem zpracovaných návrhů optimálních modelů sítě služeb na úrovni ORP.

Oproti tomu, na úrovni krajské, jsou role jednotlivých aktérů více rezortně vymezeny – jedná se často o aktivity nadřazené lokální úrovni z hlediska metodického řízení, kontroly nebo financování, spíše než o přímou práci s cílovou skupinou. Z tohoto důvodu nesměřuje snaha o propojení krajské sítě tolik na rozšiřování rolí aktérů, jako na význam jejich vzájemné spolupráce. Spolupráce by měla být zaměřena na zvyšování vzájemného povědomí o rolích jednotlivých aktérů a jejich vzájemných právech, povinnostech a možnostech spolupráce, sladování cílů práce s dětmi a rodinami, podpora rozvoje multidisciplinární spolupráce na všech úrovních, poskytování přesahové metodické opory (např. společná metodická stanoviska rezortu sociálních věcí, školství, zdravotnictví, nastavování společných postupů pro řešení typových kazuistik apod.), společné prosazování návrhů a politik ve prospěch ohrožených dětí (např. podpora bydlení, vzdělávání, náhradní péče apod.), nastavení efektivního směřování finančních prostředků, včetně využívání ESIF, shodná definice priorit (např. zaměření na prevenci, alternativní formy péče, deinstitucionalizaci apod.).

Žádoucí formy spolupráce aktérů sítě služeb pro ohrožené děti a rodiny na úrovni kraje spočívají v trvale nastavených týmech fungujících na bázi pravidelného setkávání, kdy je tento model, jeho principy a výstupy činnosti přenášen dále na úroveň lokalit (ORP). Tj. mělo by se jednat o funkční mezioborové, obecně známé platformy.

Síťování v Královéhradeckém kraji

Stručný popis lokality

Královéhradecký kraj leží v severovýchodní části Čech. Se sousedními Libereckým a Pardubickým krajem tvoří oblast „Severovýchod“, která patří mezi tři největší oblasti v České republice jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Níže uvádím některé základní charakteristiky kraje. (Statistické údaje, 2018)

Rozlohou 4 759 km² zaujímá Královéhradecký kraj šest procent rozlohy České republiky a řadí se na 9. místo v pořadí krajů dle rozlohy. Území kraje je tvořeno pěti okresy - Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov. Rozlohou je největší okres Trutnov, který tvoří téměř čtvrtinu rozlohy kraje, za ním následuje s více než pětinou okres Rychnov nad Kněžnou a zbytek území se rovnoměrně, zhruba po 18 %, dělí mezi tři zbývající okresy. V Královéhradeckém kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem.

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s poměrně bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je soustředěn do velkých měst, intenzivní zemědělství do oblasti Polabí. Největší koncentrací cestovního ruchu se vyznačují Krkonoše. Při hranicích s Polskem se rozvíjí mnoho forem přeshraniční spolupráce. Jednou z nich je Euroregion Glacensis, který vznikl v roce 1995 jako jeden z euroregionů působících na polsko-českém příhraničním území. Velký rozmach zde také zaznamenaly dobrovolné svazky obcí, v nichž se obce sdružují za účelem rozvoje svých území.

K polovině roku 2018 měl Královéhradecký kraj celkem 550 634 obyvatel, což je 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky. Nejlidnatějším okresem je okres Hradec Králové se 163 tisíci osobami. Naopak populačně nejmenší je okres Rychnov nad Kněžnou s 78 979 obyvateli. Podíl městského obyvatelstva v kraji dosáhl celkem 66,5 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 92 917 obyvateli, druhým největším městem s 30 577 obyvateli je město Trutnov.

Královéhradecký kraj měl k 31. 12. 2017 nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let ze všech krajů (63,9 %) a druhý nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (20,7 %) po Hl. m. Praze a tento trend dále pokračuje. Průměrný věk 42,9 roků je rovněž nad republikovým průměrem, jeden z nejvyšších v České republice. (Český statistický úřad, 2019)

V roce 2017 odpovídala celorepubliková hodnota podílu nezaměstnaných osob 4,3 %.² V Královéhradeckém kraji dosahovala ještě nižších hodnot - okolo 3,0 %. Podobně je tomu i v případě počtu uchazečů na 1 pracovní místo. V měsíci únoru 2018 připadal v kraji na 1 pracovní místo 1,1 uchazeč. V rámci kraje lze pozorovat určité rozdíly v podílu nezaměstnaných osob v jednotlivých okresech. Okresem s velmi nízkou nezaměstnaností v Královéhradeckém kraji je dlouhodobě okres Rychnov nad Kněžnou (podíl nezaměstnaných osob zde činí 1,4 %). Tento okres je (spolu s okresem Praha-východ) regionem s nejnižší nezaměstnaností v ČR. Důvodem takto nízké míry nezaměstnanosti v rychnovském okrese je rozvoj automobilového průmyslu v místní průmyslové zóně Solnice-Kvasiny, který je spojen s vysokými nároky na pracovní sílu. (Švecová, 2018) Královéhradecký kraj má poměrně bohatou síť sociálních služeb, z nichž většina se koncentruje v Hradci Králové a okolí. Významným segmentem poskytovaných sociálních služeb jsou služby pro rodiny s dětmi. Konkrétně služby pro rodiny poskytuje 5 % všech zaměstnanců poskytujících sociální služby. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou se 40 % všech personálních kapacit služeb pro rodiny s dětmi nejvýznamnější službou pro rodiny s dětmi, druhým významným segmentem jsou pobytové služby – azylové domy pro matky s dětmi a dům na půl cesty, další významnou skupinou jsou nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, dalším segmentem jsou poradenské psychologické služby. Služby jsou poskytovány převážně nevládními neziskovými organizacemi, výjimečně obcemi (město Nový Bydžov), příspěvkovými organizacemi obcí (Centrum sociálních služeb Naděje Broumov) a příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje (Sdružení ozdraven a léčeben okresu Trutnov). (více viz Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 – 2020) V kraji existují také další návazné služby pro rodiny s dětmi.

Do projektu se postupně zapojilo 12 z celkem 15 ORP – ORP Hradec Králové, ORP Nový Bydžov, ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Kostelec nad Orlicí, ORP Dvůr Králové nad Labem, ORP Jaroměř, ORP Jičín, ORP Nové Město nad Metují, ORP Dobruška, ORP Trutnov, ORP Broumov a ORP Náchod. Nezapojené zůstaly ORP Vrchlabí, ORP Hořice a ORP Nová Paka.

Strategické a koncepční dokumenty na úrovni kraje

Přístup k podpoře ohrožených rodin a dětí v Královéhradeckém kraji vychází přímo či okrajově z několika zásadních strategických dokumentů. Těmito dokumenty jsou:

Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje 2014 – 2020

Strategie rozvoje dostupnosti a kvality sociálních služeb Královéhradeckého kraje poskytovaných v komunitě pro osoby s postižením a duševním onemocněním

Koncepce péče o duševní zdraví v Královéhradeckém kraji 2016 – 2020

Koncepce zdravotnictví Královéhradeckého kraje 2016 – 2020

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů v Královéhradeckém kraji 2017 – 2021

Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2017 – 2020

Strategie Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb na období 2018 až 2026

Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 až 2020

Dokumenty, které se bezprostředně dotýkají tématu podpory ohrožených dětí a jejich rodin jsou především **Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2017 – 2020** a **Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 až 2020**.

² Ukazatel podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2017 – 2020 uvádí, že rodina a její podpora je zásadní prioritou Královéhradeckého kraje. Závazek v podobě podpory rodiny a prarodinných aktivit je formulován též v Programovém prohlášení Rady Královéhradeckého kraje pro období 2016 – 2020. Koncepce rodinné politiky využívá ve svém zaměření tzv. užšího pojetí, jímž kraj rozumí orientaci na oblasti, které nejsou koncepčně podchyceny jinými relevantními dokumenty Královéhradeckého kraje.

Cíle, na které se tento dokument orientuje lze ve stručnosti shrnout takto: institucionálně ukotvit rodinnou politiku na regionální úrovni, ulehčit rodinným rozpočtům, podpořit dostupnost služeb, podpořit společné trávení volného času, podporovat zdravé fungování rodiny, vytvářet prostředí přátelské celé rodině, specifické potřeby rodin reflektovat v rámci oborových koncepcí Královéhradeckého kraje (nejen) v sociální oblasti, předcházet institucionalizaci ohrožených dětí, dětí s postižením a mladých dospělých. (Koncepce rodinné politiky, 2017)

S potřebami zjištěnými v rámci lokálního a krajského síťování přitom významně koreluje zejména cíl podporovat zdravé fungování rodiny, kde je v dokumentu výslovně zmíněn důraz na **téma rozvoje a posilování rodičovských kompetencí**. V červnu 2019 by mělo dojít k aktualizaci tohoto dokumentu s tím, že ještě větší důraz by zde měl být položen mimo jiné na podporu „běžně fungujících“ rodin s dětmi. Krajská síťarka se účastní setkání platformy projektu Krajská rodinná politika MPSV, ze které mají vzejít podklady pro tuto aktualizaci.

V kraji byl schválen Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 až 2020. Dokument přijalo Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje dne 4. 12. 2017. Do pracovní skupiny k tvorbě tohoto plánu přenesly na základě aktivity krajské síťarki informace ze síťování lokální síťarki za Hradec Králové, Dobrušku a Nové Město nad Metují (zprostředkovaně i za další zapojené ORP). Kraj průběžně realizuje vlastní projekty rozvoje sociálních a návazných služeb. Jednou z řešených oblastí je zde oblast služeb „zaměřených na podporu funkční rodiny a prevenci sociálního vyloučení dětí a mládeže“. Plán je zaměřen zejména na podporu rozvoje sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, podporu psychologického poradenství pro rodiny s dětmi, posílení mobility terénních služeb a rozšíření sítě o azylový dům pro rodiče s dětmi. Hovoří také o nutnosti dopracovat strategii sociálních služeb v případě, že dojde ke sjednocení systému péče o ohrožené děti a potřebě podpory zvyšování kvality a dostupnosti služeb formou výměny zkušeností, odborných konzultací, sdílení dobré praxe. Královéhradecký kraj předpokládá, že se na naplňování cílů Střednědobého plánu sociálních služeb budou spolupodílet obce a poskytovatelé sociálních služeb.

Součástí plánu sociálních služeb je síť sociálních služeb obsahující přehled kapacit sociálních služeb, členěných dle místa poskytování, druhů a cílových skupin a přehled poskytovatelů sociálních služeb, kteří tyto služby pro občany Královéhradeckého kraje zajišťují. (Střednědobý plán sociálních služeb, 2017)

Pro zajištění koordinace naplňování cílů Střednědobého plánu sociálních služeb zřizuje Rada kraje Komisi pro plánování a financování sociálních služeb - v komisi jsou zástupci Zastupitelstva kraje a obcí s rozšířenou působností. Komise je poradním orgánem Rady kraje v oblasti tvorby pravidel sítě sociálních služeb kraje, vyjadřuje stanoviska ke zvýšení/snížení kapacit poskytovaných sociálních služeb zařazených do Sítě veřejně podporovaných sociálních služeb Královéhradeckého kraje. Komise se také podílí na připomínkování návrhů výše dotací jednotlivým poskytovatelům sociálních služeb.

Zaměření plánu na podporu rozvoje sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, podporu psychologického poradenství pro rodiny s dětmi a posílení mobility terénních služeb je v souladu s potřebami zjištěnými v rámci lokálního i krajského síťování. Otázkou pak zůstává schopnost těchto služeb reagovat na aktuální potřeby sítě a možnost zapojení dalších aktérů mimo segment sociálních služeb, které tento dokument neřeší.

Krajské projekty vztahující se k oblasti práce s dětmi a jejich rodinami

Královéhradecký kraj realizuje průběžně celou řadu rozvojových projektů v sociální oblasti. Mezi ty nejvýznamnější, které se zaměřují (kromě jiného) i na služby pro ohrožené děti a jejich rodiny, patří aktuálně následující projekty. (Aktuální projekty, 2019)

Projekt **Služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji IV**. Cílem projektu je zajistit dostupnost vybraných sociálních služeb v souladu se Sítí sociálních služeb Královéhradeckého kraje. Projekt podpoří služby, které přispívají k začleňování zdravotně postižených do společnosti, rozšíří se služby na podporu osob s duševním onemocněním. Významnou část služeb tvoří služby pro rodiny s dětmi včetně azylových domů. Prostřednictvím projektu má být podpořeno celkem 47 služeb, které jsou zaměřeny na řešení nepříznivé sociální situace obyvatel kraje, směřují k rozvoji a přispívají k zapojení cílových skupin do společnosti. Cílem je umožnit jejich vstup nebo návrat na trh práce, udržení se na trhu práce nebo přístup ke službám, které návrat na trh práce umožňují. V rámci projektu je kromě potřebných stávajících aktivit financováno i rozšíření těch sociálních služeb, které vyplývají ze střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb. Součástí projektu je také hodnocení efektivity služeb prováděné na základě hodnocení kvantitativních a finančních údajů o službách prostřednictvím Systému řízení a financování sítě sociálních služeb. Výstupy shrne souhrnná evaluační zpráva, která vyhodnotí poskytované služby a formuluje doporučení pro síť sociálních služeb i návazné systémy. Projekt trvá od listopadu 2015 do října 2019.

Projekt **Služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji V** reaguje na měnící se sociální podmínky, posiluje kapacity vybraných služeb a přispívá k inovaci způsobu jejich poskytování. Projekt je realizován v období od 1. 1. 2018 – 30. 9. 2021 a podpoří celkem 10 služeb. Cílovou skupinou tohoto projektu jsou osoby bez přístřeší a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování, osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané, osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi, osoby pečující o malé děti, osoby se zdravotním postižením či kombinovanými diagnózami, rodiče samoživitelé. Projekt je podpořen z Operačního programu Zaměstnanost a spolufinancován Královéhradeckým krajem.

Projekt **Rozvoj regionálního partnerství v sociální oblasti na území obcí Královéhradeckého kraje**. Cílovou skupinou tohoto projektu jsou neformální pečovatelé a dobrovolníci působící v oblasti sociálních služeb a sociální integrace, osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené, poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb, služeb pro rodiny a děti a dalších služeb na podporu sociálního začleňování, provozovatelé sociálního bydlení a dalších služeb obecného zájmu, zaměstnanci veřejné správy, kteří se věnují sociální, rodinné nebo zdravotní problematice. Jeho realizace trvá od 1. 8. 2016 – 31. 7. 2019.

Projekt **Rozvoj dostupnosti a kvality sociálních služeb v Královéhradeckém kraji VI**. Klíčovými aktivitami projektu jsou: podpora zvyšování kvality a deinstitucionalizace vybraných sociálních služeb v Královéhradeckém kraji pro osoby s postižením, zvyšování kvality sociálních služeb, podpora rozvoje sociální práce na obcích, podpora veřejných opatrovníků a rozvoj veřejného opatrovnictví na území Královéhradeckého kraje, podpora realizace protidrogové politiky na území Královéhradeckého kraje nebo zvyšování povědomí v oblasti práv obětí trestných činů. S problematikou podpory dětí a jejich rodin nejvíce souvisí klíčová aktivita zaměřená na zvyšování kvality náhradní rodinné péče, posilování spolupráce mezi zainteresovanými subjekty zabývajícími se náhradní rodinnou péčí a rozvoj sociálně právní ochrany dětí. Cílem je zvýšit informovanost veřejnosti a nalézt potencionální kvalitní dlouhodobé pěstouny formou propagační kampaně zaměřené na hledání zájemců o náhradní rodinnou péči a zkvalitnit výkon činnosti pracovníků SPOD prostřednictvím supervizních setkání. Zejména poslední jmenovaná aktivita významně koreluje s některými tématy identifikovanými v rámci lokálního i krajského síťování, kdy předmětem supervizních setkání potenciálně může být i spolupráce v síti, její možnosti a limity z pohledu pracovníků SPOD. Realizace projektu potrvá od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2020.

Královéhradecký kraj se účastní již druhým rokem také projektu **Obědy do škol**, jehož smyslem je potravinová pomoc dětem ze sociálně slabších rodin. Zájem o projekt se průběžně mírně zvyšuje. Ve školním roce 2018 - 2019 čerpá tuto podporu 430 dětí, jejichž rodiny se nacházejí v hmotné nouzi. Dle odhadu krajského úřadu je dětí, které by měly nárok na tuto pomoc v kraji okolo 2800, což jsou zhruba 4% ze všech dětí ve věkové kategorii 3 – 15 let. Hejtmán Jiří Štěpán osobně apeloval na zřizovatele škol, aby se do projektu zapojili. (Zájem o obědy do škol, 2018)

V Královéhradeckém kraji jsou rovněž realizovány další systémové projekty – například projekt „Krajská rodinná politika“ MPSV, projekt „Systémová podpora sociální práce v obcích“ MPSV nebo projekt Ministerstva zdravotnictví „Deinstitucionalizace péče o duševně nemocné“.

Průběh mapování potřeb a síťování

Síťování bylo v lokalitě zahájeno v listopadu 2016 a nadále zde probíhá. Hlavní mapování potřeb aktérů sítě služeb probíhalo od ledna 2017 do října 2017, síťářka se průběžně setkávala s pracovníky krajského úřadu a aktérů sítě. Celkově za účelem mapování uskutečnila (k termínu vyhotovení dokumentu) okolo stovky osobních setkání s aktéry sítě a dalšími odborníky.

V pozdějších fázích se zaměřovala především na téma **posilování rodičovských kompetencí**. Pro získání dalších rozšiřujících informací krajská síťářka iniciovala a spolu realizovala kvalitativní výzkumné šetření mezi pracovníky SPOD v kraji zaměřené na jejich vnímání tématu rodičovských kompetencí a jejich pohled na možnosti jejich posilování.

V roce 2018 se krajská síťářka zapojila v rámci síťovacích aktivit do platformy projektu Krajská rodinná politika MPSV, navázala spolupráci s organizací *Síť pro rodinu, z.s.* a od počátku roku 2019 spolupracovala též s regionální konzultantkou projektu Ministerstva zdravotnictví *Deinstitucionalizace péče o duševně nemocné*.

S cílem informovat aktéry o aktivitě síťování a o možnostech sítě pro ohrožené rodiny v tématu posilování rodičovských kompetencí i další síťářka vystoupila např. na poradách okresních metodiků prevence, akcích organizovaných projektovým oddělením MPSV, akcích organizovaných Sítí pro rodinu, z.s., poradách sociálních pracovníků projektu MPSV „Systémová podpora sociální práce v obcích“ a účastnila se aktivně přípravy a realizace vybraných setkání některých lokálních síťářů atp. Byla také členkou odborného týmu k tématu posilování rodičovských kompetencí v pod aktivitě inovací v rámci projektu „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí“.

Za účelem zlepšení znalostí o kompetencích pracovníků SPOD u odborné i laické veřejnosti zprostředkovala krajská síťářka realizaci přednášek lokální síťářky pro ORP Hradec Králové Mgr. Agáty Havlíkové pro studenty bakalářského oboru Sociální práce na Univerzitě v Hradci Králové v kombinované formě (většina těchto studentů již působí v praxi sociální práce) na téma Sociálně právní ochrana v praxi (2017).

Nejčastěji zmiňované potřeby:

- 1. *Potřeba intenzivnějšího posilování a rozvoje rodičovských kompetencí v přirozeném prostředí rodiny*** týkající se rodin s dětmi - a to i rodin, kde je dítě z různých důvodů aktuálně mimo rodinu nebo v situaci návratu dítěte do rodiny např. z ústavního zařízení nebo pěstounské péče. Téma posilování rodičovských kompetencí jako „bílé místo“ v práci s dětmi a jejich rodinami se průběžně objevovalo jak v rámci krajského, tak lokálního síťování, a to na všech možných úrovních – ve vztahu k „běžně fungujícím“, rodinám, i k rodinám, které jsou již v evidenci OSPOD. Jednou ze specifických potřeb, které vycházejí z praxe pracovníků OSPOD v ORP (a také z pohledu pracovníků OSPOD na KÚ) je zajištění intenzivní podpory rodičovských kompetencí v rodinách, kde dochází ke kumulaci problémů a rodiče jsou často obtížněji motivovatelní ke změně a spolupráci. Ze strany pracovníků sociálně aktivizačních služeb je u těchto rodin též vnímána potřeba větší podpory rozvoje rodičovských kompetencí, zde je však více akcentováno téma spolupráce s OSPOD a nutnost vzájemného vyjasnění principů práce a kompetencí (viz též potřeba č. 2). Velké množství aktérů upozorňuje také na nutnost věnovat se podpoře a posilování rodičovských kompetencí ve vztahu k rodinám, které zatím neřeší závažnější problémy ve svém fungování (téma prevence). V síti je vnímána potřeba věnovat se rozvoji a posilování rodičovských kompetencí u jednotlivců či párů v různých fázích rodičovství, tedy ještě před narozením dítěte, těsně po jeho narození, v prvních letech života, v předškolním věku, v mladším i starším školním věku i u rodičů teenagerů.
- 2. *Potřeba vyjasnění kompetencí SAS, OSPOD, škol a dalších aktérů sítě služeb*** pro ohrožené děti a jejich rodiny nejen v tématu práce s rodičovskými kompetencemi, ale i v práci s rodinou obecně. Tato potřeba se objevovala velmi silně jak v rámci lokálního, tak krajského síťování. Ukázalo se, že aktéři v síti nemají navzájem dostatek relevantních informací o svých kompetencích a možnostech, což reálně omezuje možnosti jejich efektivní spolupráce v nejlepším zájmu dítěte. Objevovalo se často i téma neexistující koordinace více aktivit různých služeb vstupujících do rodin současně či rozdíly v pozicích pracovníků různých organizací ve vztahu k tomu, čí zájmy mají být v rodině primárně chráněny (např. možný nesoulad v přístupu mezi poskytovatelem, pověřeným výkonem SPOD, zaměřujícím se na ochranu zájmů dítěte a poskytovatelem služby pro dospělého rodiče s duševním onemocněním zaměřujícím se primárně na potřeby rodiče). Z podstaty věci se však souhrnně jedná o téma, které je nejlépe řešitelné v rámci jednotlivých lokalit – lokálních sítí služeb a většina lokálních síťářů se jim také věnovala v rámci svých strategií síťování.

3. **Potřeba dostupnějších specializovaných odborných služeb** – mediace, facilitace, psychologické poradenství, rodinná terapie, terapie (pro rodiče i děti, práce s traumatem, práce s rodinným systémem, práce s dětmi i dospělými s obtížemi v oblasti duševního zdraví).
4. **Potřeba vzájemného setkávání, předávání informací, výměny zkušeností, způsobů řešení aktuálních témat a příkladů dobré praxe mezi vedoucími jednotlivých oddělení SPOD v kraji** na „neformální“ bázi – v bezpečné a spolupracující atmosféře a potřeba větší metodické podpory ze strany OSPOD na krajské úrovni. Tato potřeba byla vnímána napříč celým krajem mezi vedoucími pracovníky OSPOD i v souvislosti s možností formulovat společné dotazy, případně zpětnou vazbu směrem k Oddělení SPOD na Krajském úřadě Královéhradeckého kraje.
5. **Potřeba řešení situace dětí se závažnějšími obtížemi v oblasti duševního zdraví** – tato potřeba souvisí jednak s nedostatkem pedopsychiatrických služeb na celém území kraje, jednak s faktem, že síť není připravená systematicky poskytovat jiné dostupné typy služeb, které by mohly/měly intervencím pedopsychiatra předcházet. Někteří pracovníci psychiatrických ambulancí vnímají též silně téma nedostatečné informovanosti zaměstnanců škol o tématu práce s dětmi s obtížemi v oblasti duševního zdraví (jak ve smyslu schopnosti pracovat např. s dítětem v akutní krizi, tak ve smyslu spolupráce v síti).
6. **Potřeba větší dostupnosti služeb pro děti a jejich rodiny na celém území kraje** – definice této potřeby se opírá zejména o informace z lokálního síťování, kdy většina ORP (mimo Hradec Králové) se ve směru dostupnosti služeb podle zpracovaných analýz potýká s většími nebo menšími problémy. Jedná se přitom zejména o problematiku dostupnosti sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, ale i dalších – viz text dále.

Dalšími potřebami, které se objevily, byla například **potřeba širší nabídky odlehčovacích služeb pro rodiny dětí se zdravotním postižením** nebo **služeb pro adoptivní rodiny**.

Všechny výše uvedené potřeby se objevovaly jak v rámci krajského, tak lokálního síťování, lze je tedy považovat v daném kontextu za relevantní.

Na základě těchto zjištění se krajská síť aťka ve své činnosti zaměřovala na tato témata:

- **Posilování rodičovských kompetencí**

Cílem v rámci tohoto tématu je, aby si aktéři sítě služeb uvědomovali význam posilování rodičovských kompetencí v práci s rodinou, aby znali své možnosti při posilování rodičovských kompetencí, možnosti dalších aktérů v síti a aby efektivně spolupracovali. V rámci přístupu k posilování rodičovských kompetencí v síti je nutno jednoznačně definovat role jednotlivých aktérů podpůrné sítě a nastavit (pružně) žádoucí formy jejich spolupráce.

Pojem „*rodičovské kompetence*“ je sice v praxi sociální práce pojmem velice často používaným, chybí však jeho obecně přijímaná a jasná definice, která by mohla být výchozím bodem pro multidisciplinární spolupráci, která je v rámci daného tématu klíčová. Využit je možno v současné době definici rodičovských kompetencí vytvořenou v rámci pracovní skupiny k inovacím v rámci projektu „*Systémový rozvoj a podpora sociálně právní ochrany dětí*“.

„Rodičovské kompetence jsou takové schopnosti a dovednosti rodičů, které umožňují dítěti se vyvíjet přiměřeně jeho potřebám ve všech oblastech života. Znamená to, že rodiče sami nebo s podporou dokáží uspokojovat potřeby dítěte v kontextu jeho věku, duševního, mentálního i tělesného vývoje a umožňují/podporují tím optimální rozvoj jeho potenciálu. Základní rodičovskou kompetencí je dítě milovat a chránit ho před nebezpečím. Základní znaky rodičovských kompetencí jsou: vřelost, vstřícnost, akceptace (přijetí), respekt, důstojnost, individuální přístup a používání nenásilných výchovných prostředků.“ (Posilování rodičovských kompetencí, 2018)

- **Další dílčí aktivity v tématech vázaných na výše uvedené potřeby** – viz text dále.

Shrnutí ze síťování

Shrnutí činnosti krajské síťáčky

Krajská síťáčka realizovala svoje aktivity v rámci tématu posilování rodičovských kompetencí a v dalších dílčích tématech navazujících na výše uvedené zjištěné potřeby.

Viz zjištěná potřeba č. 1 - Potřeba intenzivnějšího posilování a rozvoje rodičovských kompetencí v přirozeném prostředí rodiny.

V rámci mapování a síťování k tématu posilování rodičovských kompetencí se krajská síťáčka zúčastnila nebo zorganizovala řadu setkání – setkala se individuálně i na společných setkáních s některými zástupci neziskových organizací poskytujících sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi nebo jiné služby, zástupci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, zástupci mateřských a rodinných center, aktéry z oblasti školství, zdravotnictví a dalšími. Získané informace k tématu posilování rodičovských kompetencí přenášela na jednání platformy projektu Krajská rodinná politika MPSV, ze které mají vzejít podněty k aktualizaci Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2017 – 2020 (červen 2019). Krajská síťáčka zprostředkovala předání informací z krajského a lokálního síťování do pracovní skupiny k tvorbě Střednědobého plánu sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018-2020.

Speciální setkání s pracovníky Oddělení SPOD na Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje k tématu posilování rodičovských kompetencí proběhlo v dubnu 2018. Cílem tohoto setkání bylo zmapování pohledu pracovníků na potřeby v tématu posilování rodičovských kompetencí v kraji a z jednání vyplynul mimo jiné zájem o získání informací, jak práci s rodičovskými kompetencemi vnímají a realizují pracovníci OSPOD v jednotlivých lokalitách.

V průběhu dubna - května 2018 se krajská síťáčka podílela na přípravě a realizaci kvalitativního výzkumného šetření mezi pracovníky OSPOD v Královéhradeckém kraji zaměřeného mimo jiné i na téma posilování rodičovských kompetencí. Samotný sběr dat od respondentů prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů probíhal v období červen - září 2018.

Vyvrcholením aktivit krajské síťáčky týkajících se tématu posilování rodičovských kompetencí bylo setkání na téma ***Možnosti posilování rodičovských kompetencí v síti pro ohrožené děti a jejich rodiny v Královéhradeckém kraji*** konané dne 17. 1. 2019 na Krajském úřadě Královéhradeckého kraje. Setkání se zúčastnilo na 40 zástupců neziskových organizací, OSPOD, kraje, mateřských a rodinných center a dalších. Pozváni byli i zástupci dalších projektů realizovaných na krajské úrovni a zástupci z oblasti školství.

Cílem setkání bylo vymezení možností podpory rodičovských kompetencí různými aktéry napříč sítí, předání inspirace a příkladů dobré praxe v oblasti posilování rodičovských kompetencí a vedení diskuse o možnostech nastavení efektivní spolupráce v síti.

Setkání mělo část prezentační a část diskusní. Na úvod představila krajská síťáčka téma posilování rodičovských kompetencí z pohledu síťování služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny, představila stručně výstupy výzkumné sondy mezi pracovníky SPOD k tématu práce s rodičovskými kompetencemi v Královéhradeckém kraji a uvedla některé příklady domácí a zahraniční dobré praxe.

V rámci prezentační části informovali zástupci vybraných aktérů sítě služeb (OSPOD Hradec Králové, Auforia, o.p.s., HoSt Home Start ČR, Salinger, z.s., Síť pro rodinu, z.s.) o svých možnostech a přístupech v tématu posilování rodičovských kompetencí se zaměřením na spolupráci v síti. Svoje zkušenosti v práci na posilování a rozvoji rodičovských kompetencí a spolupráci v síti sdílela i jedna z organizací z Pardubického kraje (Amalthea, z.s.). Diskusní část pak poskytla prostor pro konkrétní diskusi o tématech a otázkách formulovaných samotnými prezentujícími – např. o možnostech a limitech jednotlivých typů služeb v práci s klienty, o různých způsobech

nastavení spolupráce mezi poskytovateli služeb a OSPOD, o možnostech mateřských a rodinných center v rámci posilování rodičovských kompetencí atp.

Obrázek č. 2: Setkání k tématu Možnosti posilování rodičovských kompetencí v síti v Královéhradeckém kraji, 17. 1. 2019

Zastřešujícím výstupem aktivit krajské síťáčky v rámci tématu posilování a rozvoje rodičovských kompetencí bude vytvoření „Modelu posilování rodičovských kompetencí v síti na úrovni kraje“.

Další dílčí aktivity vztahující se ke zjištěným potřebám

Viz zjištěná potřeba č. 4 - Potřeba vzájemného setkávání, předávání informací, výměny zkušeností, způsobů řešení aktuálních témat a příkladů dobré praxe mezi vedoucími jednotlivých oddělení SPOD v kraji.

V rámci reakce na výše uvedenou potřebu svolala na 21. 3. 2018 krajská síťáčka ve spolupráci s lokální síťáčkou pro ORP Hradec Králové Mgr. Agátou Havlíkovou a zejména s vedoucí Oddělení SPOD na Magistrátu města Hradce Králové Mgr. Světluší Kotrčovou první **Intervizní setkání vedoucích OSPOD z Královéhradeckého kraje**. Setkání proběhlo v prostorách Magistrátu města Hradce Králové a jeho cílem byla vzájemná výměna zkušeností a způsobů řešení aktuálních témat sociálně právní ochrany dětí mezi vedoucími OSPOD z Královéhradeckého kraje v bezpečné a spolupracující atmosféře.

Uvozující část setkání proběhla za účasti zástupce z Odboru sociálních věcí na Krajském úřadě Královéhradeckého kraje, lokální síťáčky pro ORP Hradec Králové a krajské síťáčky. Další průběh setkání měl již čistě intervizní charakter. Výstupem tohoto setkání byla mimo jiné i písemná formulace zpětné vazby vedoucích oddělení SPOD v kraji směrem k metodickému vedení za strany Oddělení SPOD Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Koordinace a plánování dalších setkání se ujala Mgr. Světluše Kotrčová, vedoucí Oddělení sociálně právní ochrany dětí na Magistrátu města Hradce Králové. Druhé setkání se pak uskutečnilo v červnu 2018, další setkání bylo plánováno na září 2018, ale z organizačních důvodů bylo odloženo a předpokládá se jeho uskutečnění v únoru nebo březnu 2019. Setkání jsou akterý hodnocena jako „užitečná a přátelská“ a je shoda na tom, že tato setkání by měla dále pokračovat. Mgr. Kotrčová k tomu uvádí „tato forma spolupráce a propojování jednotlivých oddělení SPOD v rámci kraje přispívá k lepšímu fungování našich agend, resp. jde nám o pozitivní dopad do života našich klientů ... hledáme cesty jak lépe zvládat náročné situace.“

Obrázek č. 3: První Intervizní setkání vedoucích OSPOD v Královéhradeckém kraji, 21. 3. 2018

Viz zjištěná potřeba č. 5 - Potřeba řešení situace dětí se závažnějšími obtížemi v oblasti duševního zdraví

Na základě výše zmíněné potřeby - zejména ve vztahu ke zjištěné nedostatečné informovanosti zaměstnanců škol o tématu práce s dětmi s obtížemi v oblasti duševního zdraví (jak ve smyslu schopnosti pracovat např. s dítětem v akutní krizi, tak ve smyslu spolupráce v síti) spolupracuje aktuálně krajská síťačka se sociální pracovníci Dětské psychiatrické ambulance při Fakultní nemocnici v Hradci Králové na přípravě a organizaci **kazuistického semináře na téma Práce s dítětem s obtížemi v oblasti duševního zdraví ve škole** pro ředitele základních škol, výchovné poradce a školní metodiky prevence.

Shrnutí ze síťování na úrovni zapojených ORP

Do projektu síťování se na počátku zapojila polovina ORP v kraji. Na základě požadavku vedení Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje bylo následně zapojení do projektu znovu nabídnuto doposud nezapojeným ORP a na základě osobních konzultací s krajskou síťačkou a krajskou odbornou pracovnící se do projektu rozhodly vstoupit další ORP. Z celkem 15 ORP v kraji nebyly nakonec do projektu zapojeny pouze 3 ORP - Vrchlábí, Hořice a Nová Paka.

Na pozicích lokálních síťů v jednotlivých ORP docházelo v průběhu projektu k personálním změnám, v některých zapojených ORP se pozici lokálního síťáře nedařilo dlouhodobě obsadit (např. ORP Náchod, ORP Jičín, ORP Kostelec nad Orlicí). V některých ORP se vystřídal více lokálních síťářů – např. ORP Jaroměř. Naopak velmi stabilně se po celou dobu projektu personálně držela například pozice lokální síťářky pro ORP Hradec Králové. Níže uvedené shrnutí pak reflektuje pouze stav a informace, které se v rámci jejich působení (s výše uvedenými omezeními) podařilo lokálním síťářům zachytit.

Lokální síťáři a síťářky se průběžně setkávali s pracovníky OSPOD a zástupci dalších významných aktérů sítě. Pravidelně se většina z nich účastnila schůzek v rámci komunitního plánování, porad ředitelů škol, výchovných poradců a dalších mezirezortních setkání. Významným a aktivním partnerem pro řadu lokálních síťářů byli i zástupci jednotlivých Místních akčních skupin, působících na území konkrétního ORP.

Kromě mnoha zorganizovaných setkání, akcí a písemných výstupů zpracovávali lokální síťáři pro svoje ORP také tzv. *Analýzu místní sítě služeb a návrh její optimální podoby* (dále jen Analýza místní sítě služeb). Tuto analýzu zpracovali lokální síťáři v Královéhradeckém kraji celkem pro šest lokalit – ORP Hradec Králové, ORP Jaroměř, ORP Dvůr Králové nad Labem, ORP Rychnov nad Kněžnou, ORP Nové Město nad Metují a ORP Dobruška. (viz <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>)

Ze zpracovaných analýz vyplývají následující zjištění:

Na území ORP Hradec Králové je poměrně hustá síť sociálních a návazných služeb, přičemž nejvíce jich působí přímo v Hradci Králové. Řada těchto organizací poskytuje služby nejen občanům města, ale ve značné míře i obyvatelům celého správního území, často s přesahem do celého kraje. V Hradci Králové jsou také velmi dobře dostupné služby zdravotní, školské, poradenské, právní a jiné. Síť služeb v dalších obcích v ORP je již méně rozvinutá. Ne všechny služby jsou terénní, proto za některými z nich obyvatelé ORP musí dojíždět. (Analýza místní sítě služeb, ORP Hradec Králové, 2018)

Téma dostupnosti služeb je však ještě mnohem aktuálnější pro některé další ORP - například **ORP Rychnov nad Kněžnou** (především pak v horských oblastech ORP). V ORP Rychnov nad Kněžnou je síť služeb pro rodiny s dětmi hodnocena lokální síťáčkou jako roztržitá a nedostatečně propojená. Vzhledem k poloze v pohraničí do lokality některé služby dojíždějí a nemají zde stálou pobočku. Lokalita ORP Rychnov nad Kněžnou je navíc pod tlakem vzrůstajícího počtu lidí, kteří se pohybují ve zdejší průmyslové zóně. Situace nárůstu lidí zde byla rychlá a pro lokalitu zatěžující. Jak vyplývá z Analýzy, v lokalitě celkově není dostatek služeb/programů, které by pružně reagovaly a předcházely dopadům měnících se podmínek života na Rychnovsku. Ukazuje se, že by bylo vhodné, aby v lokalitě byl dostatek odborníků i nástrojů nabízejících/podporujících specializované služby - pracovník policie specializovaný na problematiku ohrožených dětí, odborník na náhradní rodinnou péči, mediaci, facilitaci, zavedení případových konferencí na školách, alternativní způsoby řešení rozvodových potíží rodin, asistované kontakty, školský sociální pracovník. Lokalita může rovněž aktivovat dobrovolnické programy, specifický program posilování rodičovských dovedností, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, podpůrné skupiny při nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež. Akteři v lokalitě rovněž upozorňovali na nedostatek volnočasových klubů pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin. (Analýza místní sítě služeb, ORP Rychnov nad Kněžnou, 2018)

Podobná situace je částečně i v **ORP Dobruška**, která je také pod vlivem přílivu nových pracovních sil. Do regionu přichází velký počet cizinců z východních států Evropy. Nezaměstnanost v oblasti, díky automobilovému průmyslu, je minimální, avšak důsledky náročných pracovních podmínek (několika směnné provozy) se již dnes (stejně jako v oblasti Rychnovska) odrážejí na kvalitě a bezpečí rodinného života, tudíž i na potřebách nezletilých dětí. V oblasti ORP se nacházejí dvě vyloučené lokality - v obci České Meziříčí a v obci Králova Lhota. V místní síti služeb pro rodiny působí hlavně místní aktéři v rámci výkonu státní správy a samosprávy, a organizace působící v oblasti prevence jako jsou mateřská centra, volnočasový klub, spolky. Oblast je zcela odkázána na odborníky a sociální služby s krajskou působností. V místě fungují hlavně služby poskytující pomoc seniorům a osobám handicapovaným. V ORP existuje jediná registrovaná služba, která svou vedlejší činností poskytuje podporu ohroženým rodinám s dětmi. V oblasti působí jedna služba s krajskou působností, která se zaměřuje svým programem na ohrožené rodiny, a další dvě, které v rámci svých terénních programů pracují s plnoletým jedincem v krizi. Dostupnost služeb je nedostatečná. Z mapování je patrné, že z velké části je neošetřena oblast menších horských vesnic a pohraničí. Na základě nedostatku služeb pro rodiny, místní nejsilnější aktér v síti, Odbor sociální věcí Městského úřadu Dobruška, již dlouhodobě spolupracuje s několika organizacemi a odborníky v Rychnově nad Kněžnou. Cílem spolupráce je přivést odbornou pomoc blíže k ohrožené rodině. (Analýza místní sítě služeb, ORP Dobruška, 2018)

V dalších ORP můžeme naopak sledovat dlouhodobý demografický trend celkového snižování počtu obyvatel a stále se zvyšující poměr osob důchodového věku - jako například v **ORP Dvůr Králové nad Labem**. Denně zde dojíždí za prací cca 12% osob z celkového počtu ekonomicky aktivních lidí. (Zdroj: Program rozvoje města Dvůr Králové nad Labem na období 2016-2022, 2016). Na území Dvora Králové nad Labem působí 6 subjektů, jenž nabízí registrované sociální služby. S ohledem na výše uvedené skutečnosti – zejména trend stárnutí populace – se větší množství z nich zaměřuje na seniory a osoby, které potřebují zajistit pomoc při péči o vlastní osobu. Pro rodiny s dětmi je k dispozici jeden místní primární poskytovatel, který nabízí širokou škálu služeb různým cílovým skupinám.

Občané využívají možností služeb i mimo svůj správní obvod. Nejčastěji se obracejí na poskytovatele z Trutnova a Hradce Králové. V těchto případech se jedná např. o zajištění odborných služeb v oblasti adiktologie, psychologie, psychiatrie. Zájem je také o instituce typu pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, azylový dům pro matky s dětmi, středisko rané péče. (Analýza místní sítě služeb, ORP Dvůr Králové nad Labem, 2018)

ORP Jaroměř je specifická tím, že k Jaroměři přináležejí i historické pevnostní město Josefov, které je sociálně vyloučenou lokalitou (žije zde početná skupina obyvatel ohrožených sociálním vyloučením). (Zdroj: Strategický plán rozvoje města Jaroměř 2017 – 2032) Dlouhodobým demografickým trendem je i zde celkové snižování počtu obyvatel a stále se zvyšující podíl osob důchodového věku. Na druhou stranu oblast stále disponuje dostatkem lidí v produktivním věku, což je základem pro další rozvoj města. Obyvatelé využívají místní možnosti zaměstnání, případně za prací cestují do přilehlých měst. Nejčastěji se jedná o Hradec Králové, Náchod a Dvůr Králové nad Labem. (Český statistický úřad, 2017 in Analýza místní sítě služeb, ORP Jaroměř, 2018) Občané ORP Jaroměř využívají možností služeb i mimo svůj správní obvod. Nejčastěji se obracejí na poskytovatele z Náchoda, Hradce Králové a Dvora Králové nad Labem. Jedná se zejména o zajištění odborných služeb v oblasti adiktologie, psychologie, psychiatrie. Zájem je také o poskytovatele typu pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, azylové domy pro matky s dětmi, střediska rané péče a specializované poradny (pro rodinu, manželství, mezilidské vztahy, oběti trestných činů a domácího násilí aj.). Do lokalit zajišťují z Hradce Králové např. terénní programy na podporu rodin v nepříznivých životních podmínkách. (Analýza místní sítě služeb, ORP Jaroměř, 2018)

V **ORP Nové Město nad Metují** je síť služeb přiměřená a na potřeby dětí a rodin dokáže reagovat pružně. Více služeb je zaměřeno na rodinu jako celek než na samotné dítě. Výkon OSPOD zajišťuje oddělení sociální prevence MěÚ Nové Město nad Metují. Spolupráce mezi většinou aktérů je dobře navázána a funguje. Důležité je propojení OSPOD i s aktéry mimo ORP. Na podporu mezirezortní spolupráce vznikl tým výchovných poradců a metodiků prevence. Školy jsou největšími aktéry v síti a mají velký potenciál odhalit ohrožení dítěte včas. Školy mají také největší podíl na realizaci volnočasových aktivit pro děti. Většina služeb ORP je soustředěna ve městě a klienti z obcí za nimi dojíždějí (OSPOD, psycholog, středisko nabízející práci s rodinou v obtížné životní situaci, centrum prevence, mateřské centrum). Čerpají však služby i mimo ORP, v Náchodě (poradenské služby, středisko výchovné péče, speciální pedagogické centrum, dětské krizové centrum, pedopsychiatrie) a Dvoře Králové (psychologická poradna, pomoc chudým rodinám). Dojíždění je z některých částí ORP více komplikované (špatné spojení, finanční náročnost) a může být překážkou v čerpání potřebných služeb. Tuto situaci částečně řeší terénní programy. V ORP není příliš rozšířena spolková činnost, volnočasové aktivity pro děti, kromě těch školních a dobrovolnictví chybí. (Analýza místní sítě služeb, ORP Nové Město nad Metují, 2018)

Více informací o situaci v jednotlivých ORP a podrobný popis zjištěných potřeb a doporučení vztahujících se k rozvoji místní sítě služeb je uvedeno v jednotlivých *Analýzách místní sítě služeb*. (viz <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>)

Krajská síť služeb pro děti a jejich rodiny vztahující se k tématům síťování

Dětem a jejich rodinám v Královéhradeckém kraji je v kontextu posilování rodičovských kompetencí k dispozici škála různých služeb, které se jejich podpory více či méně dotýkají. Oporu systému služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v kontextu podpory rodičovských kompetencí v kraji tvoří síť sociálních služeb pro rodiny s dětmi navazující na Střednědobý plán sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2018 – 2020.

V kraji působí odborní pracovníci sítě **manželských a rodinných poraden**. Manželské a rodinné poradny poskytují psychologickou radu při řešení vztahových problémů, podporují stabilizaci vztahů v rodině, poskytují konzultace týkající potíží při výchově dětí. Poradenské služby pro rodinu jsou poskytovány ambulantní formou ve všech okresních městech Královéhradeckého kraje.

Domácí násilí, krizové vztahy dětí v rodině i mimo ni, asistence při setkávání dětí a rodičů v problémových rozvodových a porozvodových vztazích jsou náplní činnosti **odborných poraden zaměřených na rodiny s dětmi, případně na krizovou pomoc** – tu poskytuje např. Dětské krizové centrum Nomia, provozované organizací Nomia, z.s.

Podporu obětí domácího násilí prostřednictvím krizové intervence, psychologického a právního poradenství poskytuje **Intervenční centrum** pro osoby ohrožené domácím násilím pod Oblastní charitou Hradec Králové.

Krizové situace v rodině je také možné konzultovat prostřednictvím služeb telefonické krizové intervence tzv. **linek bezpečí**.

V kraji existuje aktuálně deset poskytovatelů **sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi** poskytujících podporu rodinám v jejich přirozeném prostředí. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi poskytují podporu rodinám v jejich domácnosti. Jejich cílem je zajištění vhodného prostředí pro výchovu dětí, podpora rodin a dětí při přípravě na školní vyučování, posilování schopností rodičů při řešení výchovných situací, hledání vhodného pracovního uplatnění, a rozvoj dovedností při hospodaření s rodinným rozpočtem, Sociálně aktivizační služby nabízejí také pomoc v oblasti řešení dluhových problémů, hledání dostupného bydlení apod. Tyto služby však nejsou stejně dobře dostupné uživatelům na celém územní kraje (viz předchozí text).

Sociální služby jsou poskytovány také rodinám, které se rozhodly pro náhradní rodinnou péči. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jim poskytují vzdělávání, sociálně právní poradenství, odlehčovací služby, psychologické a výchovné poradenství a podporu zajištěnou ambulantně nebo přímo v náhradní rodině.

Občanské poradny působící v osmi ORP v kraji poskytují sociálně-právní poradenství v oblasti finanční problematiky – rodinný rozpočet, dluhové poradenství a poradenství v oblasti rodinného, bytového práva či sociálního systému.

V oblasti **rané péče** obecně jsou na území kraje aktivní čtyři organizace a jedna organizace se specializuje na pomoc dětem s poruchami autistického spektra a jejich rodinám.

V Královéhradeckém kraji funguje celkem deset **nízkoprahových zařízení pro děti a mládež**. Tyto služby zajišťují rozvoj sociálních kompetencí svých uživatelů, které přispívají ke zdravým vztahům s vrstevníky a školní úspěšnosti. Poskytují také poradenství a podporu ve složitém období dospívání.

V Královéhradeckém kraji funguje jeden **dům na půli cesty** - Dům na půli cesty Náchod zřizovaný Farní charitou Náchod a dva **azylové domy pro rodiče s dětmi** - Domov pro matky s dětmi Hradec Králové zřizovaný Oblastní charitou Hradec Králové a SV. ANNA Domov pro matky s dětmi Náchod zřizovaný Farní charitou Náchod. Částečně zde působí organizace Centrum SKM Don Bosco, z.s. podporující plynulý přechod mladých dospělých z ústavní či pěstounské péče do samostatného života.

Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje schválilo v roce 2019 na svém lednovém zasedání aktualizaci sítě sociálních služeb. Nově do ní byla zařazena vznikající centra duševního zdraví. Nová zařízení zahájí provoz do července roku 2019 ve městech Hradec Králové a Trutnov v rámci organizací Péče o duševní zdraví, z. s. a Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov. V rámci organizace Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov funguje mimo jiné i Dětské centrum, jehož jedním oddělením je Oddělení pro matky (otce) s dětmi.

Výchovné poradenství poskytují **střediska výchovné péče**, která působí v oblasti školství a jejich služby zahrnují ambulantní, případně pobytové služby zaměřené na řešení krizových a výchovných situací v rodině. Mimoto nabízejí podporu rodinám také pracovníci **pedagogicko-psychologických poraden**.

V neposlední řadě poskytují podporu rodinám ohroženým sociálním vyloučením **pracovníci sociálně právní ochrany dětí městských úřadů**.

Královéhradecký kraj každoročně podporuje také činnosti, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby pro děti a jejich rodiny a podporují prorodinné aktivity v kraji (v roce 2018 částkou cca 2,5 mil. Kč, v roce 2017 a 2016 cca 2 mil. Kč). V rámci této finanční podpory jsou podporovány například aktivity mateřských a rodinných center v oblasti posilování fungování rodiny a rodičovství nebo různé specifické programy neziskových organizací např. „Mámo, táto, potřebuji vás oba aneb Rodiče týmem pro své dítě“, „Odborná pomoc rodinám s dětmi, kde jsou vážně narušené vztahy patologické projevy chování, kde je tato práce nařízená pracovníky OSPOD a soudů“, „Podpora rozvoje a aktivace rodičovských kompetencí a prevence k udržení stabilní rodiny s dobrými vztahy“ organizace Nomia, z.s., program „Učí (se) celá rodina“ a „Terapeutická práce s ohroženými rodinami“ organizace Aufferi, o.p.s. nebo program „HoSt - podpora sociálně ohrožených rodin“ organizace HoSt Home –Start ČR, z.ú. Dále například program „Návazná podpora rodin v ohrožení – TRIANGL“ organizace Salinger nebo na realizaci dětských a rodinných skupin (Centrum sociální pomoci a služeb o.p.s.) a další. (Program..., 2018)

Důležitou úlohu v oblasti komunitní podpory rodičovských kompetencí sehrávají ***mateřská a rodinná centra***, z nichž většina je sdružena v rámci zastřešující organizace Síť pro rodinu, z.s. V Královéhradeckém kraji sdružuje tato organizace aktuálně 17 mateřských či rodinných center. Převážná část z nich funguje na bázi zapsaného spolku. Výhodou činnosti center je jejich schopnost relativně pružně ve své nabídce reagovat na potřeby místní komunity. Cílovou skupinou jsou převážně rodiny s malými dětmi, dětmi předškolního či mladšího školního věku, i když filozofie mateřských center je nastavená tak, že může směřovat k podpoře rodiny jako celku napříč generacemi a fázemi životního cyklu rodiny.

Mateřská a rodinná centra postupně přerůstají z prostoru pro setkávání matek (rodičů) a jejich dětí za účelem eliminace jejich případné sociální izolace mimo jiné i do podoby „vzdělávacích center“, pořádajících tematicky zaměřené přednášky, semináře, besedy, workshopy, kurzy. Vytvářejí osvětovou činnost v oblasti rodičovství, výchovy dětí a primární prevence sociálně patologických jevů. „Rodiče zde mají často možnost nejen získat informace, ale i tyto nově nabitě poznatky „natrénovat“, převést do každodenní praxe, zažít a posílit tak své rodičovské kompetence.“ (Horáková, 2019)

Na podporu sladování pracovního a rodinného života nabízejí některá centra služby krátkodobého hlídání dětí.

Mateřská a rodinná centra jsou prostorem, kde je možno zachytit případné problémy v okamžiku jejich vzniku či těsně po něm a nabízí možnost dalšího směřování v síti k různým odborníkům (psycholog, etoped, laktační poradkyně, fyzioterapeut) a institucím. Téměř všechna MC v Královéhradeckém kraji nabízejí celotýdenní program.

Doporučení pro rozvoj sítě v Královéhradeckém kraji

Doporučení pro rozvoj sítě obecně:

- hledat odborníky pro zajištění doposud málo dostupných služeb na území kraje (psychologické poradenství, rodinná terapie, mediace, facilitace, rodinné a případové konference, alternativní přístupy k řešení rodičovských sporů apod.),
- podporovat místní dostupnost služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny na celém území kraje,
- podporovat kapacitní dostupnost služeb na celém území kraje (zejména manželské a rodinné poradny, speciálně-pedagogická centra, pedagogicko-psychologické poradny),
- více zapojovat do pojetí sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny i subjekty stojící mimo rámec registrovaných sociálních služeb (mateřská a rodinná centra, komunity, místní spolky, svépomocné skupiny atp.),
- podporovat potenciál sociálních služeb na úrovni prevence,
- reagovat pružně na měnící se podmínky života rodin s dětmi v některých lokalitách – zejména ORP Rychnov nad Kněžnou,
- dále rozvíjet metodickou podporu směrem k OSPOD na úrovni jednotlivých ORP na partnerské a spolupracující bázi.

Doporučení pro rozvoj sítě v oblasti rodičovských kompetencí:

- zaměřovat se na podporu „běžně fungujících“ rodin s dětmi - nabídka osvětových akcí/kampaní/programů zaměřených na rozvoj pozitivní identifikace se s rolí (nastávajícího) rodiče, akcí/kampaní/programů zaměřených na téma attachmentu, podporovat činnosti mateřských a rodinných center a dalších místních občanských aktivit, dále podpora dětských skupin, rozvoj možností v oblasti zaměstnávání rodičů (snížené úvazky, home office, podporované zaměstnávání),
- podporovat vznik a fungování rodičovských skupin,
- zaměřovat se na osvětu a edukaci aktérů sítě v tématu potřeb dětí a posilování rodičovských kompetencí,
- hledat možnosti zapojení většího množství aktérů zaměřujících se na posilování rodičovských kompetencí mimo registrované sociální služby, podporovat zapojování prvků dobrovolnictví,
- přistupovat k podpoře a posilování rodičovských kompetencí komplexně – jak z pohledu věku dětí v rodinách (0-18), tak z pohledu systémového – propojenost a spolupráce napříč resorty,
- podporovat rozvoj služeb zaměřujících se na posilování rodičovských kompetencí rodičů, kteří nemají aktuálně dítě v péči,

- specificky se zaměřovat na posilování rodičovských kompetencí v rodinách s kumulovanými obtížemi,
- specificky se zaměřovat na podporu rodičovských kompetencí u rodičů dětí se zdravotním postižením,
- reagovat na zvýšený výskyt mladých nezletilých rodičů a posilovat jejich rodičovské kompetence.

Doporučení vycházejí ze zjištěného aktuálního stavu sítě (k datu vzniku dokumentu).

Závěrem

Na závěr bych ráda poděkovala všem aktérům sítě služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny v Královéhradeckém kraji, kteří spolupracovali nejen se mnou, ale i se všemi lokálními síťáři v průběhu trvání celého projektu. Zejména bych pak chtěla poděkovat vedení a pracovníkům Odboru sociálních věcí KÚ KHK kraje za spolupráci a pracovníkům dalších realizovaných projektů za zajímavé informace, podněty a spolupráci. Velký dík za spolupráci pak patří samozřejmě také všem lokálním síťářům, kteří se v našem kraji na realizaci aktivit síťování podíleli.

Lucie Smutková

Použité zdroje

- Aktuální projekty, 2019. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=1481>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby. Královéhradecký kraj, ORP Hradec Králové, zpracovala Agáta Havlíková, 31. 8. 2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby. Královéhradecký kraj, ORP Rychnov nad Kněžnou, zpracovala Mia Magenheimerová, 31. 8. 2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby, ORP Hradec Králové. Královéhradecký kraj, ORP Hradec Králové, zpracovala Agáta Havlíková, 09/2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby. Královéhradecký kraj, ORP Dobruška, zpracovala Markéta Pavlová, 10/2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby. Královéhradecký kraj, ORP Nové Město nad Metují, zpracovala Markéta Pavlová, 10/2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby. Královéhradecký kraj, ORP Dvůr Králové nad Labem, zpracoval Martin Snížek, 09/2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Analýza místní sítě služeb a návrh její optimální podoby. Královéhradecký kraj, ORP Jaroměř, zpracoval Martin Snížek, 09/2018. In: Právo na dětství [online]. MPSV, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://pravonadetstvi.cz/dokumenty/analyzy-siti-sluzeb>
- Český statistický úřad. Charakteristika kraje. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/strucna_charakteristika_kraje
- Horáková, P. Posilování rodičovských kompetencí v podmínkách mateřských center. 2019.
- Jůzová Kotalová, K., Bechyňová, V., Candia Muňoz, A., Kubičková, D., Petránková, B., Smutková, L. Posilování rodičovských kompetencí. Powerpointová prezentace. Praha, 14. 12. 2018.
- Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2017 – 2020, 2017. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=1653>
- Program na podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby a pro podporu prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji pro rok 2018. [cit. dne 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/granty-dotace/2018/socialni-oblast/vysledky-dotacniho-programu-pro-podporu-cinnosti--ktere-navazuji--kooperuji-nebo-rozsiruji-socialni-sluzby--a-pro-podporu-prorodinnych-aktivit-2018-114992/>
- Statistické údaje, 2018. [cit. dne 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>

- Střednědobý plán sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 – 2020, 2017. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=1653>
- Švecová, K. Předpoklady Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého kraje pro rozvoj inovací. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, 2018.
- Zájem o obědy do škol, 2018. [cit. 31. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/zajem-o-obedy-do-skol-by-mel-byt-vetsi--apeluje-heitman-jiri-stepan-301095/>

Potřebujete více informací?

K síťování ve vaší obci či kraji?

Obraťte se na krajskou síťáčku **Mgr. et Mgr. Lucii Smutkovou**, e-mail: lucie.smutkova@mpsv.cz, tel.: 777 433 126.

K aktivitě síťování?

Obraťte se na odborného garanta **Mgr. Štěpána Bolfa**, e-mail: stepan.bolf@mpsv.cz, tel.: 221 923 647, 775 853 476 nebo na vedoucí oddělení transformace služeb pro rodiny a děti, odbor ochrany práv dětí **Mgr. Kristýnu Jůzovou Kotalovou**, e-mail: kristyna.kotalova@mpsv.cz, tel.: 221 922 255, 724 178 744.

